TOELICHTING OP DE PUBLICATIES

1. DE HOUTVAART Ode aan het openluchtzwembad

Waar gaat het boek over ?
In het boek wordt De Houtvaart geportretteerd als een levendig instituut dat veel stormen heeft doorstaan, en telkens opnieuw zijn bestaansrecht heeft bewezen. Het boek omvat een vijftal verhaallijnen waarin alle aspecten ter sprake komen: de zwempioniers van weleer, de architecten en stedenbouwkundigen die aan het ontstaan van het bouwwerk bijdroegen, de vele verwikkelingen van vrijwilligers en monumentenzorgers en de politici die in de strijd om het voortbestaan een rol hebben gespeeld.
Een bijzonder licht wordt geworpen op de plek waar De Houtvaart is ontstaan en het karakter ervan als architectonisch monument.
Bovenal is het een boek vol foto's en mooie verhalen rondom De Houtvaart geworden, bedoeld voor iedereen die het zwembad een warm hart toedraagt !

Auteur van het boek is de Haarlemse architectuurpublicist Hilde de Haan. Het boek is gelardeerd met, speciaal voor het boek gemaakte foto's van de Amsterdamse fotografe Annemarijne Bax, afgewisseld met bijzondere oude foto's uit particulier archief.
De vormgeving van het boek is gedaans door Rogier Polman van Hijgend Zeepaard, ook bekend van het boek "Haarlemse sproken".

De Vereniging Vrienden van de Houtvaart is initiatiefnemer en uitgever van het boek. Met het boek wil de vereniging brede en blijvende bekendheid geven aan de bijzondere cultuurhistorische en sociale belang van het bad. Waardoor de Houtvaart ook voor de toekomst zijn waarde blijft behouden als levend monument én uniek zwembad.

Ode aan de Houtvaart Tekstfragment en 2 foto's uit verleden en heden.

"Het geheim van de Houtvaart"

"Wat is het geheim van De Houtvaart? Hoe komt het dat juist dit buurtzwembad een nieuw leven heeft gekregen? Wat heeft dit zwembad voor speciale eigenschappen?
Wat maakte dat de redders zo lang hebben doorgezet?
De antwoorden zijn interessant omdat elders in Nederland vergelijkbare kwesties spelen. Regelmatig worden openluchtzwembaden met sluiting bedreigd. De Houtvaart, zoals dit zwembad nu nog in gebruik is, laat zien wat dan verloren gaat - maar ook wat kan blijven bestaan.
Er is nog een interessante reden om het geheim van dit zwembad te willen achterhalen. De redding van de Houtvaart is namelijk niet alleen voor zwemmers van belang. Dat de Houtvaart is gered, laat zien dat het ook als bouwwerk, als cultureel verschijnsel, zijn waarde heeft bewezen. Niet alleen voor zwemliefhebbers zijn er lessen uit te trekken maar in wezen

voor iedereen. Vandaar dat het Haarlemse openluchtzwembad nu eerst vanuit een bredere invalshoek wordt beschreven. Wees gerust: in de volgende hoofdstukken wordt nog uitvoerig op de belangrijkste facetten ingegaan, zoals op het verschijnsel ‘zwemmen’, op de historie van juist dit zwembad en op vele acties die voor de redding ervan nodig waren.”

2. ZWEMBAD DE HOUTVAART Architectuur van een monument (2017)

Waar gaat de uitgave over ? .

De uitgave beschrijft op welke wijze de functie en de techniek van de Houtvaart bepalend zijn geweest voor de architectuur ervan. O.a. wordt het unieke watersysteem in de kubus beschreven, de opdeling in een mannen- en vrouwendeel en het materiaal waarmee de Houtvaart voor zijn tijd een zeer modern zwembad was. Een ander kenmerk is het monumentale karakter van het bad, kenmerkend voor die tijd, met invloeden van Frank Loyd Wright.
De uitgave werp nieuw licht op de ontwerper van de Houtvaart de heer Pierre François ('Piet') de Bordes. Hij blijkt een veelzijdig doch bescheiden man, omringd door een kunstzinnig milieu.

De uitgave is rijk geïllustreerd met bouwtekeningen en foto's van de Houtvaart, foto's van andere Haarlemse bouwwerken waarvoor de ontwerper verantwoordelijk was en foto's uit privéarchief van de architect. Dat laatste maakt de uitgave tot een uniek document.

De uitgave is geschreven door Wim de Wagt, architectuurhistoricus. Deze heeft ook de redengevende beschrijving opgesteld voor de aanwijzing van de Houtvaart als Rijksmonument in 1999.
Het voorwoord is geschreven door Max van Aerschot, stadsbouwmeester Haarlem voor Haarlem stad en regio.
De vormgeving is gedaan Rogier Polman van studio Hijgend Zeepaard. Hij noemde de opdracht "een krent uit de pap".

De uitgave is verschenen op 16 juli 2017, exact 90 jaar nadat de Houtvaart feestelijk geopend werd. De 2de druk is van januari 2026 en bevat ook een samenvatting. Met deze uitgave willen de Vrienden van de Houtvaart aan een breed publiek duidelijk maken waarom de Houtvaart niet alleen als zwembad, maar ook als levend monument voor de toekomst bewaard moet blijven.

Architectuur van een monument. Tekstfragment en 2 foto's uit de architectuuruitgave

"ARCHITECT P.F. DE BORDES

Een veelzijdige ambtenaar-architect

Pierre François ('Piet') de Bordes (1886-1933) trad in 1921 in dienst bij Openbare Werken met de rang van adjunct-directeur. Sinds 1932 gold hij als hoofdingenieur. Feitelijk was hij het hoofd van de afdeling gebouwen en de hoofdarchitect van de dienst. Uit hoofde van zijn functie was hij daarnaast de allereerste secretaris van de in 1929 opgerichte Haarlemse schoonheidscommissie. Hij was een zoon van de Haarlemse notaris Pierre François de Bordes (1858-1931) en getrouwd met de kunstenares C.H.W. ('Jette' of 'Jettie') de Bordes-Van Alderwerelt van Rosenburgh (1886-1934). Het echtpaar kreeg drie zoons.
Voordat Piet de Bordes ambtenaar werd bij de gemeente Haarlem verdiende hij zijn brood als architect voor de Rijksgebouwendienst, van 1916 tot 1921. Als zodanig ontwierp hij onder leiding van rijksbouwmeester G.C. Bremer mee aan het hoofdgebouw van de Postcheque-en Girodienst in Den Haag (1921-1922). Eerder al had hij na het behalen van zijn diploma aan de Technische Hogeschool in Delft (1914) praktijkervaring opgedaan bij de bekende architect K.P.C de Bazel in Bussum. Vervolgens werkte hij korte tijd als opzichtertekenaar voor Openbare Werken in Haarlem – de opmaat voor de definitieve terugkeer in zijn geboortestad vijf jaar later."

3. DE HOUTVAART TOEN EN NU. 4 interviews naar aanleiding van het 75 jarig bestaan.

Uit een van de interviews:

“De Houtvaart had toen twee ingangen waarvan het heren en dames gedeelte strikt van elkaar gescheiden waren. Tussen de heren ingang rechts en de damesingang links bevond zich het zgn. schapenhok, waar de jongsten onder ons zich bij al te grote drukte moesten verkleden. Er waren daar allemaal haken om je kleren op te hangen. Ook dat schapenhok was in tweeën verdeeld door een schot in het midden. In het midden van het bad was een grote houten sluis. Daarover heen was op manshoogte een staalkabel gespannen, waaraan een zeil hing. Het bad was toen nog geheel met badhokjes omheind”.

Waarom deze uitgave

Rond 2000 was in veel rapporten en adviezen het nodige vastgelegd over de betekenis van de Houtvaart als uniek monumentaal gebouw. Veel minder was vastgelegd over hoe de mensen de Houtvaart in de loop der tijd beleefden. Een viertal interviews werpt licht op de herinneringen aan de Houtvaart van 4 opeenvolgende generaties. Foto-illustraties uit particulier archief versterken het vergelijkend beeld van de Houtvaart toen en nu.

Heerlijk dat water (1957)

Heerlijk dat water (2002)

De uitgave is verschenen bij het 75 jarig bestaan van de Houtvaart in 2002. De uitgave was bedoeld als promotieartikel voor de Houtvaart op het moment dat de discussie over het voortbestaan van het zwembad nog in volle gang was.

De uitgave is hier te downloaden.